

Catalunya

*** ANY QUINT NÚM 175 ***

SEMANARI POPULAR

*** INCA, 24 DE FABRER DE 1912 ***

ESCOLES CAMPERES

III.

El derré article deixá en seguritat mala boca respecte el modo com deim se practica l'ensenyansa primaria, y es precis fer constar no desconexem les importants reformes pedagògiques que desde fa anys se van introduint a dins nostres centres escolars.

Clar está qu'encara no trobarem dins les classes els viut o deu metres cúbics d'aire per alumne que senyala l'Higiene, gràcies si en contem dos de metres cúbics per atlot, pero prescindint d'aquesta condició higiénica y d'altres, com rispol sense enrritjolar, llum deficient, que causen mil malalties: oftalmiques, escrofuloses, cloroanèmiques, etz, etz.; a veurém que el material d'ensenyansa va variant: les taules—bancs son individuals o a lo més per dos; els llibres molts econòmics y ab moltes estampes; davant el mestre representa graficament la pissarra lo que se fa precis per sombrosos assunts; al mateix temps ensenya a llegir y a escriurer; se crean russells escolars d'estalvis comensant per ensenyar l'economia; els passeigs y excursions y les colonies escolars suplementen, en part, les ventatges de les escoles camperes. El descans d'un quart hora entremitx de cada sessió es de recomenar també y se practica com un dels millors medis de disciplina; els nins juguen al aire lliure, van en els escusats, paguen la sèt, y al mateix temps la sala ventila. «La lectura esplicada» «els 480 llibres escolars» y «l'empleo de la memoria racional», son altres tantes conquestes de la Pedagogía espanyola que honren a nostros educadors, els quals poren compatir en qualsevol del Mon, en aptituds pera ensenyar.

Tot axò queda més de relleu si se té en conta les difícils condicions en que se realisa la tasca educativa, l'apurada posició social de la major part de nos-

tres educadors, y el poc entusiasme ab que'l poble mira els trascendentals problemes d'ensenyansa.

Els mestres fan miracles. Casi la mitat dels mestres públics d'Espanya cobren el jornal d'un manobra! ¿Ab quin entusiasme, ab quina tranquilitat pot el professor entregarse a la meritíssima tasca d'ensenyar estant com aquell que diu, a mitja racció?

No establirém comparances ab altres nacions que se'n preocupen una mica dels mestres y de l'ensenyansa, no es nostre objecte. L'organisació escolar campera es lo que volém retréurer possant per model les Escoles de «l'Ave María», ahont se procura que l'ensenyansa sia infantil pels nins, pràctica, humana, cristiana, patriòtica, gratuita, popular, paternal, ordinaria y que fomenti tots els víncles socials.

Tots els esforços que se fassin per dur l'ensenyansa a l'aire lliure, en el camp, ho serán per llevar defectes físics, intel·lectuals y morals.

Tots aquets nins grogenys, que tenen cad'any engines, que son curts de vista, que fan visatges de cara ab sos uis o ab sa boca, son nins qu'heurién de estar en mitx de la muntanya, tinguent per mapes la mar o la serra y per pissarra l'horitzó,

Els nins, intel·lectualment parlant, han d'aprender no molt, sino poc y bé, y sobre tot sempre ab mètode. Passa ab la primera ensenyansa una cosa consemblant a lo que succeeix a n'els nins de pit. Axí com un infant que mama necessita tres hores per pahir una regular racció del aliment que l'hi es propi, axí també es cervell d'un nin necessita un descans proporcionat a l'estona qu'ha tengut ficssa l'atenció. Idò bé, ¿ahont se realisará axò millor que a les escoles camperes? El sistema Bendix seguit a Alemania: alumnes petits que treballen sols per estones de mitjes hores y el temps restant juguen, els mètodes seguits per les Escoles de la Sagrada Fa-

milia de Barcelona, que venen esser sino el sistema que proconisam, encara que no tan radical?

Ab quins medis se conta pera dur a efecte l'obra proposada? Sencillament: comensar per poc y avansar per graus. Obrir les portes a n'els nins, ab la pietosa intenció de que, «dins l'escola hi dexin part de l'ànima», com diu el matx Manjón.

Per una creuada consemblant a l'empresa pels legionaris de la bona prensa, se podrien reunir recursos per crear les escoles camperes cristianes, tenguient en conta, que si important es el foment del periodisme catòlic, també ho es l'establiment de l'escola catòlica en oposició a l'escola lúica, devant l'escola *neutra*.

M.

Hora-baixa

(TRADUCCIO DE FOGAZZARO)

Les campanes d'Orta

*Al Occident el sol se decolora
de les foscors ve l'hora.
D'els esperits del mal
guardau, Senyó, 'l mortal...
Preguem. Es l'hora.*

Les campanes de Òsteno

*ZARATUR OM
També en sonata varia
açum d'aquesta plaja solitaria
veus de pregaria.
Dels esperits del mal
guardau, Senyó, 'l mortal
Preguem. Es l'hora.*

Les campanes de Turia

*També llunyanes y altes
a'entre ombríues muntanyes
uiçum les veus, Senyor.
D'els esperits del mal
guardau ara 'l mortal
Preguem. Es l'hora.*

Écos de les valls

Es l'hora!

son Port, Sa Pobla, Sa Bufera, Alcudia y son Port. Tindrà 57 Kilometres de perfil. El projecte es propietat de D. Gaspar Gestido y Peña y està incluit a n-el plà dels Ferros-carrils secundaris. Lo constituirà la Societat Anònima de construccions Miró, Trepot y companyia. El Pollensin ve ple d'entusiasmes pel projecte y la seu realització.

La Federación Agrícola Catalana-Bilear ha publicat un interessant llibret contestant a la informació realizada en el semestre anterior entre les associacions agrícoles y la prensa tècnica d'Espanya sobre'l projecte de creació del Banc Nacional Agrari.

La Federació, diu en síntesis, que'l Banc Nacional Agrari d'Espanya se proposa: aplaçar tots els recursos financers que existen quan perquè'l agricultor puga aumentar el valor de la terra: Posar per obra tots els procediments coneguts perquè'l camper puga realitzar aquest valor.

Croníco d'Inca

Febrer de 1912.

Dia 17.—Acaba els exercisis de revàlida la senyoreta Magdalena Fiol, que pel juny passat no pogué prendre títol de mestra per no tenir la edat que perloca, lo que ha verificat avuy ab notables notes.

La felicitam pel seu aprofitament com fanient bé a los pares y a D.ª Severa Madariaga, que daix quina direcció estudiava.

Dia 18.—Se verifica el sorteg dels quintos d'enguany y encara que tots son soldats per fer-se d'implantarse el servici obligatori, hi ha portat los interessats aquelles espansions de irrisió y alegria segons el número tret.

A continuació posam els noms dels qui han resultat en quintes ab el número que los ha correspost per sorteg.

1 Jaume Armengol Villalonga.—2 Juan Fiol Beltrán.—3 Lloatxim Gelabert Bennasar.—4 Andreu Massanet Muntaner.—5 Miquel Jaume Figuerola.—6 Sebastiá Pieras Beltrán.—7 Sebastiá Llabrés Coll.—8 Jaume Beitrán Beltrán.—9 Antoni Celiá Genestra.—10 Guillerm Gual Segui.—11 Jaume Baixá Coll.—12 Balasar Villalenga Oliver.—13 Antoni Coll Co...—14 Guillerm Ferrer Truyol.—15 Juan Burguera Noguera.—16 Jaume Llompart Co...—17 Jaume Segui Ferragut.—18 Vicens Consensat Alonso.—19 Pere Antoni Mulet.—20 Pere Juan Llompart Prats.—21 Sebastiá Borrás Nicolau.—22 Josep Cañedas Bibiloni.—23 Gregori Balaguer Domenech.—24 Jaume Coll Vilal.—25 Miquel Torrella Jaume.—26 Miquel Pujades Pascual.—27 Gregori Rosselló Domenech.—28 Bartomeu Planas Prats.—29 Miquel Llompart Santandreu.—30 Antoni Perelló Ramis.—31 Joan Martorell Quetglas.—32 Miquel Munar Biseach.—33 Sebastiá Brunet Llompart.—34 Joan Segui Llinás.—35 Sebastiá Serra Figuerola.—36 Antoni Perelló Sastre.—37 Jaume Mas.—38 Antoni Santandreu Beltrán.—

39 Nofre Prats Pons.—40 Bernat Coll Figuerola.—41 Miquel Horrach Seguí.—42 Ramón Martorell Salas.—43 Miquel Gual Nadal.—44 Guillerm Pujades Fiol.—45 Francesc Ripoll Vives.—46 Sebastiá Seguí Paris.—47 Antoni Melis Brunet.—48 Francesc Truyol Janer.—49 Gabriel Amengual Vallori.—50 Joan Serra Llompart.—51 Antoni Maimó Pujades.—52 Joan Ferrer Truyol.—53 Joan Marqués Prats.—54 Mateu Llobera Bataguer.—55 Antoni Figuerola Garcías.—56 Mairia Coll Moragues.—57 Jaume Estrany Truyol.—58 Ramón Martorell Genestra.—59 Joan Balle Beltrán.—60 Pedro Janer Galí.—61 Miquel Rayó Pujades.—62 Miquel Bestard Pujades.—63 Francesc Aguiló Pomar.—64 Joan Mayrata Bennasar.—65 Joan Torres Seguí.—66 Damiá Gonzalez Mas.—67 Bernat Beltrán Ferragut.—68 Pere Antoni Genestra Oliver.—69 Joan Llompart Bibiloni.—70 Juliá Carbonell Estellrich.—71 Antoni Ferrari Nicolau.—72 Bartomeu Garcías Quetglas.—73 Josep Cánoves Ferragut.—74 Joan Simonet Llompart.—75 Bonaventura Planas Grau.—76 Llorenç Vallori Llabrés.—77 Nofre Oliver Beltrán.—78 Jaume Ferrer Jaume.—79 Pau Llompart Maura.—80 Joan Balle Sastre.—81 Rafel Torrens Beltrán.—82 Pau Ferrer Pascual.—83 Antoni Macabich Llobet.—84 Rafel Beltrán Figuerola.—85 Miquel Mateu Llobera.—86 Rafel Seguí Martorell.—87 Joan Ferrer Coll.

Dia 19.—A n-el Santuari de Santa Magdalena han pujat moltes comparses per fer un dia de camp. Molta gent avuy fa festa per honrar sant *dilluns de carnaval*, y axò que'l Papa ha decantades les festes.

Dia 20.—A n-el passeig del carré major y plassa aont se toca la muzica, se tiren molts de paperins, polvos y serpentines de balcó a balcó, arribant a formar un toldo de colorins.

Fresses poques.

N'hi ha qui diuen que tensa que casi tot-hom du careta tot l'any, de carn y os, no s'en posen de cartó pel carnaval; però e-hi ha qui confessar que les costums extiors s'han ensenyorides molt, ja no's veuen aquells desfresos grossos y arburbats, ni aquelles pessadures que temps enrera desdeyen de la bona educació.

— A la Parroquia avui s'acaben les coran-ta hores que ab tanta solemnitat se son cele-brades aquests dies. Les flors hivernenques de la capella del Cor de Jesús dexen una olorreta més fresca, suau y neta que les essencies tirades a n-el carré Major. Greu nos sab no dispondre de lloc per descriure els importants sermons de Mossen Joseph Auba; sols direm que'l derré vespre, després de provar ab só-lits arguments la feconditat de la Iglesia católica, explicà tot un programa respecte com s'havien de portar els cristians en societat, en política y en la Bona Prensa. Digué coses bastant atravides; però ben dites, que mires-què les afabances de tots els qui'l sentiren.

L'acabament de les cora ta hores revéxi gran solemnitat, de tot cal ferne un elogi a Mossen Guillerm Pujades que tant bé sab prepará les seu es festes.

Dia 21.—L'amón Bartomeu Campins anant a missa primera per la carretera d'Alcudia sent crits de pena que surten d'una obra en

construcció. E-hi va ab un municipal y troben un home dins un pou, que no deu esser molt fondo, li donen una escala per sortir y resultà tenir algunes ferides leves. Diu que la hi han tirat per una venjansa.

Dia 22.—El Sr. Jutje fa posar un decret a n-els corredors del claustre de Sant Domingo, en que prohibex l'entrada a totes les oficines y escribanies del tribunal, y si qualcú necessita dates d'elles deu anar al metex jutje a demanarhi permís.

— La distingida senyora D.ª Margalida Bennasar, esposa de D. Lloatxim Gelabert, que fa molts anys que'l Bon Jesús li fa exercitar sa virtut ab una malaltia penosa, anit es estada viaticada per trobarse bastant maleta. Molt celebratiu que altra vegada fos escàpol de la mort que fa estona que la rodelja. Deu e-hu fassa Ell qui pot!

FUNCIONS RELIGIOSES

A la Parroquia.—Dia 25, a les set y mitja del matí, comunio general per les congregacions marianes de fadrins y de filles de María.

A les 9 y mitja, hores resades, ofici major ab sermon pel coremè y exposició del Santissim per ferse la Terceira Dominicana a intenció de L'Amón Vicens Ensenyat.

A l'apvespre, després de vespres, sermon corematal y continuació de la novena de les ànimes del Purgatori.

A San Francesc.—Entrada de fosca, després del Rosari conferencia pel Superior de Franciscans.

Dia 27, a les hcres acostumades la devoció dels Tretze Dimarts de Sant Antoni de Padua.

Registre Civil

NAXAMENTS

Dia 1, Antonia Llabrés fiya de Bartomeu y d'Antonia.

—Catalina Ramis y Ramis fiya de Joan y Francisca.

Dia 3, Joan, fiy de Guillerm Jofre y Margalida Jaume.

Dia 5, Catalina, fiya de Antoni Llodrá y Catalina Rubert.

—Franci-ca, fiya de Sebastiá Garcia y Francisca Truyol.

Dia 7, Catalina, fiya de Bernadí Perelló y Maria Payeras.

Dia 7, Antonia, fiya de Pere Ponsellí y Catalina Moll.

Dia 10, Jaume, fiy de Jaume Aguiló y Francisca Forteza.

Dia 12, Catalina, fiya de Miquel Seurina y Margalida Figarola.

Dia 14, Sebastiá, fiy Antoni Domenech y Bárbara Puigserver.

—Magdalena, fiya de Miquel Ramis y Esperanza Torrens.

Dia 15, Magdalena, fiya de Guillem Maten y Margalida Pujades.

MATRIMONIS

Dia 3, Damiá Secicó Audit ab Margalida Ferrer Llompart.

Dia 1, Juan Abrines y Gual ab Maria Ferragut Llompart.

Dia 3, Pau Pons y Truyol ab Jeroni Genes tra Marcano.

— Joan Seguí Martorell ab Maria Seguí Frontera.

— Pere J. Jaume Nicolau ab Maria Llompart Pujades.

Dia 8, Antoni Rubert Payeras ab Juanayna Seurina Domenech.

Dia 10, Mateu Bausá Planas ab Catalina Mateu Socias.

Dia 13, Joan Amer Mayol ab Juanayna Llobera Escanellas.

— Miquel Garriga ab Margalida Serra y Figarola.

DEFUNCIONS

Dia 3, Jaume Garriga Simonet de 2 anys.

Dia 10, Antonia Llinás Estrany, 80 anys.

-- Teresa Fiol Amengual, 35 anys.

EN EL AYUNTAMIENTO

Sesión del dia 24 de Febrero de 1912

Bajo la presidencia del Sr. Alcalde D. Antonio Ramis y con asistencia de los concejales Sres. Llabrés, Maten, Aguiló, Fluxá, Gelabert, Pujol, Amengual, Truyol, Amer, Alzina, Balle, Cortés y Noguera celebró sesión el Ayuntamiento el viernes á las ocho de la noche.

Se dió lectura al acto de la sesión anterior que fué aprobada.

Á propuesta del Sr. Llabrés se acuerda destinar sitio preferente á los representantes de la prensa local.

El Sr. Alcalde propuso la construcción de un banco, ó la reforma del existente en la Iglesia parroquial destinado al Ayuntamiento.

El Sr. Fluxá que antes de proceder á la construcción ó reforma del banco opinaba que debía formarse un presupuesto, procurando fuera lo más económico posible.

El Sr. Amer dijo que se unía á lo propuesto por el Sr. Fluxá y que no consentiría que por tal concepto se invertieran cantidades que resultaran á su juicio excesivas por considerar que el Ayuntamiento tienen otras obligaciones más perentorias y de más interés para el vecindario.

El Sr. Llabrés dijo que debía á su entender construirse un banco lo más suntuoso posible por creer que á la Corporación municipal no se le debe escatimar lo que pueda contribuir á darle mayor realce.

Pedida la palabra por el Sr. Amer dijo que le había extrañado que el Sr. Pujol en la sesión pasada hubieran consignado una protesta en contra de la minoría conservadora, después de haber abandonado éste el salón, pues creía que hubiera estado más oportunamente formular la protesta á presencia de aquella. Continua el Sr. Amer y dice que si la minoría conservadora se retiró del salón al momento de votarse el nombramiento de Arquitecto municipal, fué para evadir responsabilidades, pues entendía que dicho nombramiento se había verificado de una manera impropia dado que no se podía precisar con claridad las

obligaciones del nombrado con el Ayuntamiento, como tampoco las de este con aquél.

Le contesta el Sr. Pujol diciendo que se afirmaba en su protesta y entendía que el Ayuntamiento puede nombrar y separar libremente a sus empleados y en cuanto á las condiciones del nombramiento que eran idénticas á las de cuando el Sr. Ferrá desempeñaba aquel cargo.

El Sr. Amer insiste en que el repetido nombramiento debía de haberse verificado por concurso pues de esta manera el Ayuntamiento podría haberse servido mejor de las cualidades del nombrado sin que tuviera intención de molestar al Sr. Aleñar, pues le consideraba persona dignísima.

Intervinieron en la discusión varios Sres. Concejales, dando el Sr. Alcalde por suficientemente discutido el asunto.

Á propuestas del Sr. Alcalde se acuerda nombrar una comisión compuesta de los Sres. Amengual y Llabrés para que estudiaren los medios de elegir recursos para los heridos de Melilla.

El Sr. Alcalde propone que, para la vacante de Recaudador de consumos sea nombrado D. Damián Más Esteva.

El Sr. Amengual dijo que el expresado nombramiento debía verificarse por remate previa subasta, de conformidad á lo que prescribe la Instrucción de 1905 para la contratación de Servicios provinciales y municipales y propone que este asunto quede ocho días sobre la mesa para su estudio.

El Sr. Amer pide que se de cuenta de los jornales y materiales empleados en las obras que se verifican por administración; el Sr. alcalde accede á esta ruego y promete presentarlas en la sesión próxima.

El Sr. Alcalde propone la gratificación de 50 pesetas á los carteros en compensación de los 5 céntimos á que tienen derecho á cobrar por cada carta, esta proposición es aceptada por unanimidad.

El Sr. Amer interesa al Alcalde que se active el asunto del traslado de casa para servicio de telégrafos, el Sr. Alcalde promete complacerle.

Queda nombrada la Junta Municipal, no recordando los nombres y apellidos de los Señores que la componen por cuyo motivo los insertaremos en la próxima sesión.

Y no habiendo mas asunto de que tratar se levantó la sesión.

X.

Notícies

Informació inquera—Les quexes que donarem entrada d'any nou, sobre la poca protecció que CA-NOSTRA tenia dels inquers, pareix que son estades ateses, puis veiem amb satisfacció que ha augmentat considerablement la suscripció.

Nosaltres per corresponder a tals atencions hem volgut aumentar la informació d'Inca inserint les sessions del Ajuntament, els cultes religiosos, el registre civil y altres seccions que anirem afagint.

Perque's suseriptors de fora d'Inca esti-

guen contents y no perdién res, si no les resa les notícies d'Inca, aprofitarem la que plana per notícies, afluxantnos dels am-

El Banc del Ajuntament.—En la sessió nit passada a n-el Consistori municipal se cuia de fer el banc nou del Ajuntament de Parroquia. El Sr. Batlle proposà d'anar a re el de Sa Pobla, qu'es molt lujós.

Nosaltres ab axò hi volem dir la nostra banc de Sa Pobla pot esser molt ric d'atura, pot emprar molt de lloc y que aferm a n-els qui'l vajen a veure; però pot esser que no sia d'estil correcte, y mal del gust de nostra esbelta Parroquia i tantants de bonyols lujosos!

El Sr. Llabrés digué que temps enrera volia fer un croquis a D. Guillerm Rey. Axò ja's més acertat. El Sr. Giménez es quicte provincial de les iglesies de Ma- ca y com a n-el Palau volen que totes obres de les iglesies sien artístiques y competes no se deu presindir de la seu directa.

LLIBRERÍA Carrer de la Muria número 5.—Iniciada

Dezezes Obres Rebudes

La Perla de las Virtudes.—Una exhibición al joven católico por el Padre Adolfo Doss. de la Compañía de Jesús.

Perdona y Olvida.—Novela premiada Ernesto Lingen.—Traducción española Eloíno Nacar Fuster con doce ilustraciones de Fed. Bergón—Segunda Edición.

El Hombre tal cual es.—Primeras leyes y llanuras de la ciencia de los Santos por el Padre Roalfo J. Meyer de la Compañía de Jesús.—Traducción del Inglés por el Padre Mariano Peynoch de la misma Compañía.

Una Víctima de Secreto de la confesión.—Novela fundada en un suceso verídico por Padre José Spillmann de la Compañía de Jesús con doce ilustraciones de Francisco Sánchez y Ladicio—Cuarto edición.

Con los Jesuitas por castigo por Pablo R. —Traducción Libre de la Segunda Edición Francesa con cuatro grabados.

El hombre Rey de la Creación.—Estudio Antropología y Etnografía por A. Jakob, autor del Instituto de Segunda Enseñanza—Traducción directa del Alemán por D. Fermín Peña Maya Doctor en Medicina y Ciencias con 54 grabados intercalados en el libro.—Obra recomendada por el Exmo. Obispo de Salamanca.

CORRESPONDENCIA

D. Maria A. Salvá.—Restam sumaris de l'amabilitat de V. per haver Les agrats de l'amabilitat de V. per haver Les sat en nostra publicacioneta, enviantnos celent dues poesies inèdites publicades.

B.—També estam contents de V. «Treball de Pasco», no'l publicarem fins en me mandar amenaçades.

X. Y. Z.—Acceptam la seua collaboració qu'així degradiu.